

Riktlinjer för skolskjuts

Ändrade riktlinjer för skolskjuts i Upplands-Bro kommun

Fastställda av Utbildningsnämnden den 12 april 2016 § 22

kommun@upplands-bro.se

08/581 690 00

Skolskjuts enligt skollagen

Kommuner har enligt skollagen¹ skyldighet att anordna kostnadsfri skolskjuts för elever i grundskola, grundsärskola och gymnasiesärskola när sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller annan särskild omständighet. Skolskjuts ska då anordnas från anvisad hållplats i anslutning till hemmet, till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka. Huvudregeln är att kommunen ska ordna skolskjuts till och från den skola som kommunen har placerat eleven i. Skolskjutsen anordnas i anslutning till skoldagens början och slut.

Berättigad till skolskjuts

I Upplands-Bro kommun är elever i kommunal förskoleklass, grundskola, grundsärskola och gymnasiesärskola berättigade till skolskjuts om kraven i dessa riktlinjer är uppfyllda ifråga om avstånd, trafikförhållanden, funktionshinder eller om någon annan särskild omständighet anses föreligga.

För att en elev ska beviljas skolskjuts krävs att vårdnadshavare lämnar en ansökan om skolskjuts till kommunen (se s. 4) Skolskjuts beviljas normalt till skolan med utgångspunkt från elevens folkbokföringsadress. Rätt till kostnadsfri skolskjuts gäller även vid växelvis boende under förutsättning att avståndskravet är uppfyllt, samt att båda hemmen ligger inom Upplands-Bro kommun. Växelvis boende innebär att eleven har ett varaktigt boende hos båda vårdnadshavarna.

Skolskjuts kan, i enlighet med skollagen, beviljas även till annan skola än den som kommunen skulle ha placerat eleven i (inom Upplands-Bro kommun) *under förutsättning* att sådan skjuts inte medför ekonomiska eller organisatoriska svårigheter för kommunen. Det innebär att en sådan bedömning kan göras utifrån vilka skyldigheter kommunen skulle haft att erbjuda skolskjuts ifall eleven valt att gå i den skola som han eller hon skulle placeras i av kommunen. Skolskjuts beviljas inte heller för färd till eller från fritidshem.

Kommunen är även skyldig att svara för kostnader för vissa elevresor² för ungdomar med rätt till studiestöd³ inom gymnasieskola och vuxenutbildning. Skyldigheten sträcker sig längst till och med det första halvåret det år då ungdomen fyller 20 år. Elevresor erbjuds i form av busskort med kollektivtrafik (SL). Den administrativa hanteringen av dessa elevresor sker vid gymnasieskolan.

¹ 10 kap, 32-33 §§, 40 § och 11 kap. 31-32 §§, 39 § samt 19 kap. 20-21 §§, 28 §, skollagen (2010:800) reglerar kommunernas skyldighet att anordna skolskjuts.

² Lag (1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor.

³ Enligt Studiestödslagen 1999:1395

Villkor för skolskjuts/elevresa

Avstånd till skola och anvisad hållplats

Vilket avstånd mellan skola och anvisad hållplats i anslutning till hemmet som berättigar till skolskjuts varierar för olika åldersgrupper. Avståndsgränserna grundas på en bedömning av vad som anses rimligt för eleven att gå eller cykla. Utbildningsnämnden har antagit avståndsregler för att vara berättigad till skolskjuts. Avståndet mellan skolan och hemmet eller den anvisade hållplatsen ska vara minst:

2 km	Elev i förskoleklass – årskurs 3
3 km	Elev i årskurs 4 – 6
5 km	Elev i årskurs 7 - 9

Avståndet mellan hem och skola mäts från tomtinfart eller motsvarande vid hemmet till infarten till skolan, eller hållplatsen vid skolan. Mätning av avstånd görs längs gång- och cykelväg. Kommunens skyldighet att svara för kostnader för elevresor i gymnasieskolan, gäller om avståndet mellan hem och skola är minst 6 km.

Trafikförhållanden

Elever ska kunna färdas till skolan på ett trafiksäkert sätt. Därför kan skolskjuts i vissa fall beviljas oavsett avstånd med hänsyn till trafikförhållanden och elevens ålder. Bedömning av trafikförhållanden omfattar bland annat vägens utformning, siktförhållanden och hur trafikerad vägen är. Även elevens ålder vägs in vid bedömning av skolvägens säkerhet.

Om Utbildningskontoret och vårdnadshavare gör olika bedömning av trafiksäkerhetsförhållanden gäller Utbildningskontorets bedömning vid beslut. Vårdnadshavare förväntas svara för kompletterande skjuts eller annan åtgärd om de bedömer det nödvändigt. Det är vårdnadshavares ansvar att stödja eleven så att den kan klara sin väg till skola eller anvisad hållplats.

Elever i förskoleklass och årskurs 1 förutsätts ha tillsyn före och efter skolan, vilket innebär att en vuxen vid behov lämnar eller möter eleven vid skolan respektive den anvisade hållplatsen. Undantag med hänsyn till trafikförhållanden medges därför vanligtvis inte för elever i dessa årskurser.

Funktionshinder och annan särskild omständighet

En elev kan erhålla skolskjuts oavsett avstånd om det behövs med hänsyn till funktionshinder eller andra särskilda omständigheter. Behovet av skolskjuts och vilken typ av skolskjuts som är nödvändig bedöms årligen med hänsyn till elevens funktionshinder, ålder och utveckling.

Särskilda omständigheter kan till exempel vara medicinska, psykosociala eller pedagogiska skäl som bedöms väsentliga för att eleven ska klara sin skolgång på ett bra sätt. Sådana skäl kan även vara tillfälliga eller förekomma under

perioder. Dessutom ska vårdnadshavare, om barnet har behov av det, se till att vara hemma eller lämna/möta vid skolan respektive den anvisade hållplatsen. Beslut om skolskjuts utifrån särskilda omständigheter grundas på utredning eller annan sakkunnig bedömning. I underlaget ingår alltid ett yttrande från rektor.

Kommunen svarar inte för skolskjuts vid kortvariga funktionshinder, exempelvis vid tillfälliga bensador. Dessa fall är försäkringsärenden. Vårdnadshavare kan då vända sig till försäkringsbolag för att klarlägga hur eventuell skjuts till skolan ska ordnas.

Skolskjutstid och väntetider

Elever ska oftast inte behöva lämna hemmet före kl. 07.00 och ska som regel komma hem inom en timme efter skolskjutsens avfärd från skolan. Av praktiska och ekonomiska skäl kan vissa avsteg från denna inriktning vara nödvändiga i enstaka fall.

Kommunens skyldighet att anordna skolskjuts innebär inte att skjuts måste anpassas till varje elevs undervisningstid. Viss väntetid för eleverna är acceptabel och ibland nödvändig för att möjliggöra samordning av skolskjuts för elever med olika skoltid. Väntetiden i skolan ska normalt inte överstiga 30 minuter på morgonen och 30 minuter på eftermiddagen.

Under väntetiden vid skolan ska tillsyn ordnas för elever till och med årskurs 3. Tillsyn ordnas vid behov också för större grupper av äldre elever. Under väntetider ska eleverna kunna vända sig till en vuxen på skolan. Tillgång till lokal inomhus ska finnas vid behov.

Övrigt

Typer av skolskjuts

Skolskjuts kan beviljas på olika sätt beroende på elevens förutsättningar och var bostaden finns. När så är möjligt beviljas elever terminkort för resor med ordinarie kollektivtrafik (SL). När kollektivtrafik inte finns tillgänglig sker skolskjuts antingen med skolbuss eller med skolbil (taxi).

Medåkning

Av planerings- och säkerhetsmässiga skäl får elever utan beviljad skolskjuts inte åka med i skolbuss/skolbil. Undantag från denna regel **medges ej**. I mån av plats kan inskolning i skolskjutsen ske tillsammans med vårdnadshavare/ansvarig vuxen efter särskilt beslut av Kundcenter/Utbildningskontoret.

Fritidshem

Den elev som är inskriven i fritidshemsverksamhet kan åka skolskjuts till och/eller från skolverksamheten. En elev som är inskriven i fritidshem beviljas dock inte skolskjuts till eller från fritidshemmet.

Ansökan och beslut

Ansökan om skolskjuts görs på särskild blankett⁴. Beslut i skolskjutsärenden fattas av ansvarig tjänsteman vid Kundcenter/Utbildningskontoret på delegation av Utbildningsnämnden i Upplands-Bro kommun. Beslutet om skolskjuts fattas för högst ett läsår i taget. Skolskjutsbeslut som rör elev i särskola eller med placering på grund av andra särskilda omständigheter, fattas efter samråd med Resursteamet inom Upplands-Bro kommun.

Om elevens folkbokföringsadress ändras under pågående läsår ska en ny ansökan lämnas. Det kan medföra att rätten till skolskjuts förändras under pågående läsår.

Beslut om resor för gymnasieelever handläggs av den skola eleven går i. Elever som är berättigade till ersättning för elevresor tilldelas som regel SL-kort från sin skola. Skolor med annan huvudman (fristående skolor och kommunala skolor i andra kommuner) debiterar sedan Upplands-Bro kommun. Stulet eller borttappat busskort ersätts inte.

Överklagande

Vårdnadshavare har rätt att överklaga beslut om skolskjuts. Ett överklagande skickas till den myndighet som fattat beslutet, det vill säga Upplands-Bro kommun, som prövar om överklagande kommit in i rätt tid (inom tre veckor efter att beslutet mottagits).

I överklagandet ska vårdnadshavaren ange vilket beslut som överklagas, hur vårdnadshavaren anser att beslutet borde vara, samt på vilka grunder beslutet anses felaktigt. Om vårdnadshavaren i överklagandet lämnar nya uppgifter kan kommunen göra en ny bedömning i ärendet.

Överklaganden som inkommit inom rätt tid men där kommunen inte finner grund för omprövning av sitt beslut, skickas vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm.

⁴ Kan göras via e-tjänst, eller på blankett som skrivs ut - se <http://www.upplands-bro.se/sjalvservice/barn-och-utbildning.html>. Blankett i pappersform fås via kommunens kundcenter 08-581 690 00, eller från den enskilda skolan.

Ansvarsfördelning

Vårdnadshavare har ansvar för:

- Att ansöka om skolskjuts via e-tjänst (www.upplands-bro.se) eller på särskild blankett ställd till Kundcenter. Ansökan ska förnyas inför varje läsår. För att kunna garantera en lämplig skolskjuts för de enskilda eleverna ska ansökan inför varje hösttermin lämnas senast den 31 maj.
- Att via e-tjänst (eller på särskild blankett) ansöka om skolskjuts vid växelvis boende.
- Att senast tre veckor innan en adressändring börjar gälla (t.ex. vid ändrad folkbokföringsadress under pågående läsår) lämna ny ansökan.
- Att i ansökan lämna information om eleven har särskilda förutsättningar, till exempel om eleven har en funktionsnedsättning som påverkar skolskjutsen, eller har behov av bälteskudde/ bilbarnstol.
- Eleven på vägen från hemmet till dess eleven stigit på skolskjutsen på morgonen, liksom från anvisad hållplats till hemmet på eftermiddagen.
- Att elev kommer i tid till skolskjuts på morgonen. Om elev kommer för sent till skolskjutsen är det vårdnadshavares ansvar att eleven kommer till skolan. Kommunen ersätter *inte* kostnader för extra skolskjuts. Vårdnadshavare kan aldrig boka/ beställa skolskjuts direkt hos skolskjutsutförare.
- Att barn förbereds och tränas för att klara sin skolväg på ett säkert sätt. För att uppleva trygghet i samband med resor till skolan kan elever t.ex. behöva vuxens sällskap till anvisad hållplats.
- Att snarast meddela skolskjutsutföraren om elev som åker skolbil/taxi är sjuk eller ledig (avboka skjutsen).⁵ Vårdnadshavare ska snarast meddela när skolskjuts ska återupptas efter sjukdom/ ledighet. Observera att om vårdnadshavare vid upprepade tillfällen låter bli att meddela tillfälliga avbokningar av skolbil (taxi) kan ersättningsanspråk bli aktuellt. Det kan även innebära att beslutet om rätten till skolskjuts kan komma att omprövas.
- Att elev inte medför skrymmande bagage eller föremål som kan vålla skada i skolskjutsen. Om skrymmande bagage vid särskilda tillfällen måste medföras för viss undervisning ska information om detta lämnas av vårdnadshavaren till föraren senast dagen innan (gäller skolbil och skolbuss). Chauffören kan av säkerhets- och/eller utrymmesskäl neka att ta med skrymmande packning också vid enstaka tillfällen. Möjligheterna att bevilja transport av skrymmande packning är mycket begränsad, särskilt när det gäller transport med skolbil/taxi. För kollektiva färdmedel gäller SL:s regler om bagage.
- Att ge skolan och skolskjutsutföraren (gäller skolbil/taxi)⁶ besked om eleven får lämnas vid skolan och vid anvisad hållplats utan att en vuxen tar emot. Om sådan ansvarsförbindelse inte lämnats kommer skolskjutsutföraren endast lämna eleven vid anvisad hållplats om en känd vuxen tar emot eleven. Annars körs eleven tillbaka till skolan.
- Att respektera överenskomna tider för lämning när eleven skjutsas till skolan av vårdnadshavaren själv. Så länge är vårdnadshavaren också ansvarig för elevens tillsyn.

⁵ Kontakta Taxi020. För elev som åker *skolbuss* är sådan kontakt med bussbolaget inte nödvändig eftersom skolbussen följer sin tur och tidtabell.

⁶ För elever som åker skolbuss övergår ansvar för eleven från kommunen/utföraren till vårdnadshavare när eleven lämnas vid den anvisade hållplatsen enligt tidtabell.

- Att eleven åker den skolskjutstur som närmast ansluter till elevens skoltider vid hemfärd från skolan. Elev/familj kan inte fritt välja vilken tur eleven åker med olika dagar, eftersom det då finns risk för platsbrist. Om en elev inte ska åka med den ordinarie skolskjutsen svarar vårdnadshavare för elevens hemtransport.

Skolan har ansvar för:

- Att ta hänsyn till behovet av ett rationellt fungerande skolskjutssystem när schema för läsåret läggs.
- Att meddela Kundcenter /Utbildningskontoret och aktuella skolskjutsutförare om preliminär schemaläggning för kommande läsår senast vid midsommar.
- Att alla bokningsändringar (även specifika bokningar för resurselever) anmäls till Kundcenter, som förmedlar informationen till skolskjutsutföraren. Tillfälliga ändringar ska som regel anmälas till bolaget senast fem arbetsdagar innan ändringen ska genomföras. Skolan ska därför meddela Kundcenter i god tid.
- Att göra särskilda bokningar för resurselever som beviljats skolskjuts till/från fritidshem under lov. Ordinarie skolskjutsbeställningar avbokas under lov. Vårdnadshavare ska informeras.
- Att det till och med årskurs 3 alltid finns en vuxen närvarande under elevers väntetid vid skolan. För större grupper av äldre elever kan vuxennärvaro också krävas. Lokal ska finnas där elever vid behov kan invänta skolskjuts.
- Ordningen vid av- och påstigning, i den omfattning som behövs för god trafiksäkerhet.
- Att meddela vårdnadshavare när skolskjuts är mer än 30 minuter försenad. (Skolan ska få besked om förseningar från skolskjutsutföraren).
- Att ha rutiner för åtgärder från skolans personal i en situation med utebliven skolskjuts. Elever och vårdnadshavare ska informeras om åtgärder i en sådan situation.
- Ordna hemtransport för elev som kommer för sent till skolskjuts på grund av undervisningen.
- Att meddela vårdnadshavare om elev som beviljats skolskjuts blir sjuk under skoltid. Tillsyn ska ordnas för eleven i väntan på att vårdnadshavare/vuxen hämtar eleven eller ordinarie skolskjutstur lämnar skolan. Skolan ska *inte* boka extra skolskjuts.

Kundcenter/Utbildningskontoret har ansvar för:

- Att behandla samtliga ansökningar om skolskjuts. Beslut fattas och meddelas vårdnadshavare senast två veckor innan beslutet ska börja gälla. Nyansökningar under pågående läsår handläggs inom 10 arbetsdagar.
- Alla beställningar av skolskjuts, såväl permanenta beställningar som tillfälliga ändringar (exempelvis i samband med studiedag). Permanenta bokningar ska lämnas till skolskjutsutföraren senast tre veckor innan de ska träda ikraft. Tillfälliga ändringar ska som regel anmälas senast fem arbetsdagar innan ändringen ska genomföras.
- Att i samverkan med skolskjutsutförare besluta om de olika turernas färdväg.
- Att lokalisering och utformning av anvisade hållplatser görs så trafiksäkert som möjligt. Beslut ska föregås av samverkan med utförare och andra berörda myndigheter.
- Tillsyn av elev från det att eleven stiger på skolskjutsen på morgonen fram tills eleven kliver av skolskjutsen vid den anvisade hållplatsen efter skolans slut. Under transport utförs tillsynsansvaret av skolskjutsutföraren.

- Att förse skolskjutsutförare med listor över de elever som är berättigade till skolskjuts. Listor ska innehålla uppgift om elevernas namn och adress. För elever som ska åka skolbuss ska listorna sorteras per skolskjutstur.

Skolskjutsutföraren har ansvar för:

- Att säkerställa hög kvalitet när det gäller punktlighet, tillgänglighet, trafiksäkerhet och bemötande mellan elever/chaufför. Det innebär bl.a. att lämna information om tider för skolskjutsturena till skolan i god tid, ha hög säkerhetsnivå på fordon och annan utrustning, att fordon är skyltade enligt föreskrift och att personalen har utbildning och kompetens för resor med barn och unga.
- Att säkerställa chaufförens lämplighet för arbete med barn genom utdrag ur Polisens belastningsregister.
- Att resor för olika elever samordnas i så hög grad som möjligt. Väntetiden för elever ska dock normalt inte överstiga 30 minuter.
- Att förarna ges grundläggande information om funktionsnedsättningar.
- Att meddela skolan och/eller vårdnadshavare om skolskjutsen är försenad med mer än 30 minuter.
- Att föraren hämtar eller lämnar eleven vid överenskommen tid. Vid skolskjuts med skolbil (taxi) ska eleven överlämnas till behörig personal eller vårdnadshavare/vuxen, om inte annat uttryckligen har överenskommit.
- Att eleverna undervisas om vad de ska iakttä för att undvika olyckor i samband med skolskjutsning⁷.

Störande beteende under skolskjuts

Under skolskjuts påverkar elevens uppträdande och beteende trafiksäkerheten. Det är därför av stor vikt att elever följer de ordningsregler som finns och chaufförens instruktioner. Om en elev uppträder på ett sätt som innebär trafikfara och inte följer chaufförens tillsägelse ska skolskjutsutföraren skriftligt rapportera händelsen till Kundcenter. Kundcenter kontaktar skolans rektor som ska informera vårdnadshavare. Eleven ska varnas för att om det säkerhetsstörande beteendet upprepas kan han/hon komma att stängas av från skolskjutsen under en period om två veckor. Vårdnadshavare har under avstängningsperioden ansvar för att eleven kommer till skolan.

⁷ Enligt skolskjutsförordningen (1970:340) är detta ett ansvar för den beslutande nämnden, vilket i praktiken genomförs av utföraren.